

UCHWAŁA NR 151/XXIII/2025

Rady Gminy Staroźreby

z dnia 30 czerwca 2025 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego planu deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych na lata 2024-2028

Na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) – Rada Gminy Staroźreby uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się Lokalny plan deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych na lata 2024-2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Lokalny plan deintytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych na lata 2025-2028 jest koncepcją zmian w obszarze deintytucjonalizacji i wyznacza kierunki oraz działania rozwoju gminnej polityki społecznej. Uruchomienie nowych usług w środowiskach lokalnych możliwe będzie poprzez utworzenie Centrum Usług Społecznych w Starożrebach, które będzie zapewniało kompleksowo mieszkańcom Gminy Starożreby dostęp nowej i wysokiej jakości usług społecznych na poziomie lokalnym. Pozwoli to rozwijać usługi w sposób systemowy zgodnie z ideą deintytucjonalizacji, a jednocześnie pozyskiwać środki zewnętrzne na ich świadczenie.

Właściwość Rady do przyjęcia projektu uchwały wynika z art. 18 ust. 2 pkt. 15 *ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, który stanowi, że do kompetencji Rady należą sprawy zastrzeżone ustawami, do których w tym przypadku należą ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (art. 157 ust. 2 pkt. 4 i art. 110 ust. 10) tj. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym : opracowywanie, kierowanie i wdrożenia lokalnych programów pomocy społecznej.

Podjęcie przedmiotowej będzie stanowiło punkt odniesienia w kontekście zapewnienia środków finansowych na zaplanowane do realizacji działania w obszarze deintytucjonalizacji i usług społecznych. Jednakże określenie skutków finansowych dla budżetu gminy, w okresie obowiązywania Planu uzależnione jest od możliwości pozyskania środków zewnętrznych.

Biorąc powyższe pod uwagę, podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

Lokalny plan deinstytucjonalizacji i

Gmina Staroźreby
2024

2025-2028

Dokument opracowany przez:

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w
Staroźrebach**

dla:

Gmina Staroźreby

Płocka 18

09-440 Staroźreby

<https://starozreby.pl/>

Przy wsparciu:

**Mazowieckie Centrum
Polityki Społecznej**

ul. Grzybowska 80/82

00-844 Warszawa

www.mcps.com.pl

Utila Sp. z o.o.

ul. Łotewska 17 lok. 01

03-918 Warszawa

www.utila.pl

Utila”

Warszawa, czerwiec 2025 r.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan powstał w ramach projektu
„Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”
prowadzonego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus
Priorytet IV. Spójność społeczna i zdrowie
Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów.....	4
1. Wstęp.....	6
2. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych.....	8
3. Diagnoza.....	10
3.1. Charakterystyka gminy Staroźreby.....	10
3.1.1. Struktura społeczna.....	10
3.1.2. Główne problemy społeczne.....	12
3.2. Zasoby gminy Staroźreby.....	13
3.2.1. Istniejące na terenie gminy Staroźreby zasoby, podmioty i organizacje oraz usługi społeczne.....	13
3.2.2. Usługi świadczone w środowisku.....	16
3.3. Diagnoza potrzeb wybranych grup docelowych w podziale na obszary wsparcia.....	18
3.4. Analiza potrzeb.....	21
3.4.1. Potrzeby w zakresie świadczonych usług oraz usługi deficytowe.....	21
3.4.2. potrzeby podmiotów i organizacji, w tym Potrzeby kadrowe i profesji społecznych	21
Przyczyny braku realizacji usług społecznych.....	22
4. Plan rozwoju usług społecznych.....	24
4.1. Osoby starsze.....	25
4.2. Osoby z niepełnosprawnościami.....	26
4.3. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego.....	27
4.4. Dziecko i rodzina.....	28
5. Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania.....	29
6. Systemy monitorowania i oceny.....	36
6.1. Wskaźniki rezultatu i produktu.....	36
6.2. Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników.....	37
6.3. Ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja).....	38
7. Spis elementów graficznych.....	39
7.1. Tabele.....	39
7.2. Wykresy.....	39
7.3. Mapy.....	39

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

CAS – Centralna Aplikacja Statystyczna

CIS – Centrum Integracji Społecznej

CUS – Centrum Usług Społecznych

DDP – Dzienny Dom Pomocy

DPS – Dom Pomocy Społecznej

EFS+ - Europejski Fundusz Społeczny Plus

FEM – Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

GOPS – Gminny ośrodek pomocy społecznej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – Jednostka samorządu terytorialnego

KIS – Klub Integracji Społecznej

LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO – Organizacja pozarządowa

NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

OW – Ośrodek wsparcia

OWES – Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej

OZPS – Ocena zasobów pomocy społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PES – Podmiot ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

POW – Placówka opiekuńczo-wychowawcza

PS – Przedsiębiorstwo społeczne

PUP – Powiatowy urząd pracy

PWD – Placówka wsparcia dziennego

RMR - Region mazowiecki regionalny

ROPS – Regionalny ośrodek polityki społecznej

RWS – Region warszawski stołeczny

ŚDS – Środowiskowy dom samopomocy

UE – Unia Europejska

UM – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie

UTW – Uniwersytet trzeciego wieku

WTZ – Warsztaty terapii zajęciowej

ZAZ – Zakłady aktywności zawodowej

ZPCh – Zakład pracy chronionej

1. WSTĘP

Niniejszy Lokalny plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji na lata 2025-2028 (Plan) stanowi odpowiedź na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy, wyzwania społeczno-demograficzne oraz zmiany jakie zaszły w sposobie prowadzenia polityki społecznej w ostatnich latach.

Przez dekady wsparcie z pomocy społecznej kierowane było przede wszystkim do grup defaworyzowanych, osób wykluczonych, doświadczających kryzysu, czy też mających trudności z adaptacją do życia społecznego. Obecnie obserwujemy zmianę w prowadzeniu polityki społecznej i rozszerzanie zakresu jej oddziaływania na wszystkich mieszkańców lokalnych społeczności. Cele tej polityki koncentrują się na budowie społeczeństwa dobrobytu z otwartym dostępem do usług społecznych świadczonych na poziomie lokalnym zgodnie z potrzebami mieszkańców i ich możliwościami finansowymi. Tak wyznaczone priorytety osiągać można tylko poprzez konsekwentną integrację i koordynację działań różnych systemów (w tym m.in. pomocy społecznej, zdrowia czy edukacji) oraz systematyczne planowanie w oparciu o dowody pochodzące m.in. z diagnozy lokalnej oraz analizy potrzeb. Wykraczanie poza instytucjonalne ramy pomocy społecznej jest więc jednym z fundamentów przedstawianego Planu, natomiast kluczowym jego założeniem jest konsekwentne realizowanie idei rozwoju usług świadczonych w miejscu zamieszkania jako alternatywy dla rozwiązań instytucjonalnych. Nie oznacza to zamykania istniejących placówek tylko planowy rozwój alternatywnych wobec nich usług tak, aby to ostatecznie mieszkaniiec wybrał zgodne ze swoimi preferencjami rozwiązanie. Ważne jest też, aby ofertę usług planować w oparciu o sprawdzone modele, których skuteczność została potwierdzona w nauce i praktyce, przy zachowaniu elastyczności w dopasowywaniu rozwiązań do zmieniających się potrzeb i preferencji odbiorców.

Plan został opracowany na lata 2025-2028 przez samorząd gminy we współpracy z pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przy udziale grona ekspertów i przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w regionie. Dokument przygotowano w oparciu o diagnozę sytuacji i potrzeb lokalnych, Strategię rozwoju usług społecznych, politykę publiczną do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego (RPDI), a także z uwzględnieniem innych europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych.

Plan określając główne kierunki zmian w systemie usług społecznych odpowiada na zdiagnozowane wyzwania, w tym w szczególności te związane ze zmianami demograficznymi skutkującymi postępującym procesem starzenia się społeczeństwa i wzrostem liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto określa kierunki zmian w obszarze świadczenia usług dla dzieci i ich rodzin, osób z niepełnosprawnościami, oraz osób z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie zdrowia psychicznego. W trakcie jego przygotowywania wzięto pod uwagę sytuację i prognozowane zmiany na rynku pracy, przeobrażenia w obrębie rodziny, wyzwania związane z zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych i kulturalnych mieszkańców, a także ryzyka socjalne i procesy prowadzące do wzrostu zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Dokument obejmuje sześć rozdziałów składających się na dwie zasadnicze części – diagnostyczną i wdrożeniową. W części pierwszej (rozdział drugi i trzeci) zawarto uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych, diagnozę i analizę

potrzeb (zawierającą dane na temat sytuacji demograficznej i społecznej gminy, problemów społecznych oraz realizowanych usług), a także inwentaryzację zasobów jakimi dysponuje lokalny system pomocy społecznej. Druga część– wdrożeniowa (rozdziały od czwartego do szóstego), zawiera zarówno opis planowanych do realizacji działań (podzielonych na 4 obszary interwencji: 1. osoby starsze, 2. osoby z niepełnosprawnościami, 3. osoby w kryzysie zdrowia psychicznego i 4. dziecko i rodzina), jak i analizę kosztów realizacji Planu oraz opis systemu jego monitorowania i oceny. Dokument zawiera również spis skrótów oraz słownik kluczowych pojęć ułatwiający zrozumienie charakteru i specyfiki poszczególnych usług.

Oddajemy plan z przekonaniem, że dzięki jego realizacji w naszej gminie powstaną warunki do przyjaznego i optymalnego rozwoju usług środowiskowych zaspakajających potrzeby naszych mieszkańców zarówno w obszarze profilaktyki, jak i wsparcia. Będziemy monitorować proces jego realizacji, a także konsekwentnie mobilizować wszystkie jednostki samorządu terytorialnego do realizacji i stymulacji podjętych w nim ustaleń.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

1. Szczegół europejski:

- Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności (2012)
<https://docplayer.pl/3240315-Ogolnoeuropejskie-wytyczne-dotyczace-przejscia-od-opieki-instytucjonalnej-do-opieki-swiadczonej-na-poziomie-lokalnych-spolesznosci.html>.
- Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce z 30 czerwca 2022 r. (UP)
- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (KPON)

2. Szczegół krajowy

- Strategia Rozwoju Usług Społecznych polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) (SRUS)
- Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 (Zdrowa Przyszłość)
- Narodowy Program Zdrowia 2021-2025 (NPZ)
- Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030;
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku Ekonomia Solidarności Społecznej (KAPRES)
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (KPPUiWS)
- Strategia Demograficzna 2040 (SD)
- Rekomendacje Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej: „Włączenie społeczne w Programach Regionalnych”

3. Szczegół wojewódzki

- Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 (FEM 2021-2027)
- Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego 2021-2027 (RPDI)
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030
- Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2021-2030”
- Program Polityki Senioralnej Województwa Mazowieckiego na lata 2022-2026
- Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2025
- Roczne programy współpracy Województwa Mazowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Wojewódzki program pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi na lata 2018-2022.
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2025.
- Wojewódzki Program Rozwiązywania Kryzysu Bezdomności na lata 2023-2027.
- Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na

rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych w województwie mazowieckim na lata 2022–2025.

4. Szczebel powiatowy:

- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Płockiego na lata 2020-2025
- Strategia Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2023-2027
- Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026
- Aktywna Integracja Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Płockim

5. Szczebel gminny:

- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2034
- Strategia Rozwoju Gminy Staroźreby na lata 2021-2027

3. DIAGNOZA

3.1.CHARAKTERYSTYKA GMINY STAROŻREBY

Staroźreby są gminą wiejską znajdującą się w powiecie płockim, w zachodniej części województwa mazowieckiego. Sąsiadują z gminami Bulkowo, Radzanowo, Bielsk oraz Drobin z powiatu płockiego, a także z gminami Raciąż, Baboszewo i Dzierżążnia z powiatu płońskiego. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii gmina Staroźreby charakteryzuje się powierzchnią 138 km². Przebieg granic gminy Staroźreby przedstawia poniższa Mapa 1.

Mapa 1. Przebieg granic i położenie na tle województwa mazowieckiego gminy Staroźreby

Źródło: Wikipedia Starożreby oraz opracowanie własne na podstawie Wikipedia Mazowieckie

3.1.1. STRUKTURA SPOŁECZNA

W 2023 roku gminę Staroźreby zamieszkiwało 6 767 osób. Liczba kobiet i mężczyzn kształtowała się na zbliżonym poziomie, zauważono nieznaczną przewagę liczbową w przypadku kobiet (różnica 7 osób). W latach 2021-2023 nastąpił spadek liczby ludności wynoszący -1,37%. W przypadku kobiet spadek wyniósł -1,30%, liczba mężczyzn natomiast spadła o 1,45%. Szczegółowe dane dotyczące liczby ludności gminy Staroźreby w latach 2021-2023 przedstawia poniższa **Tabela 1**.

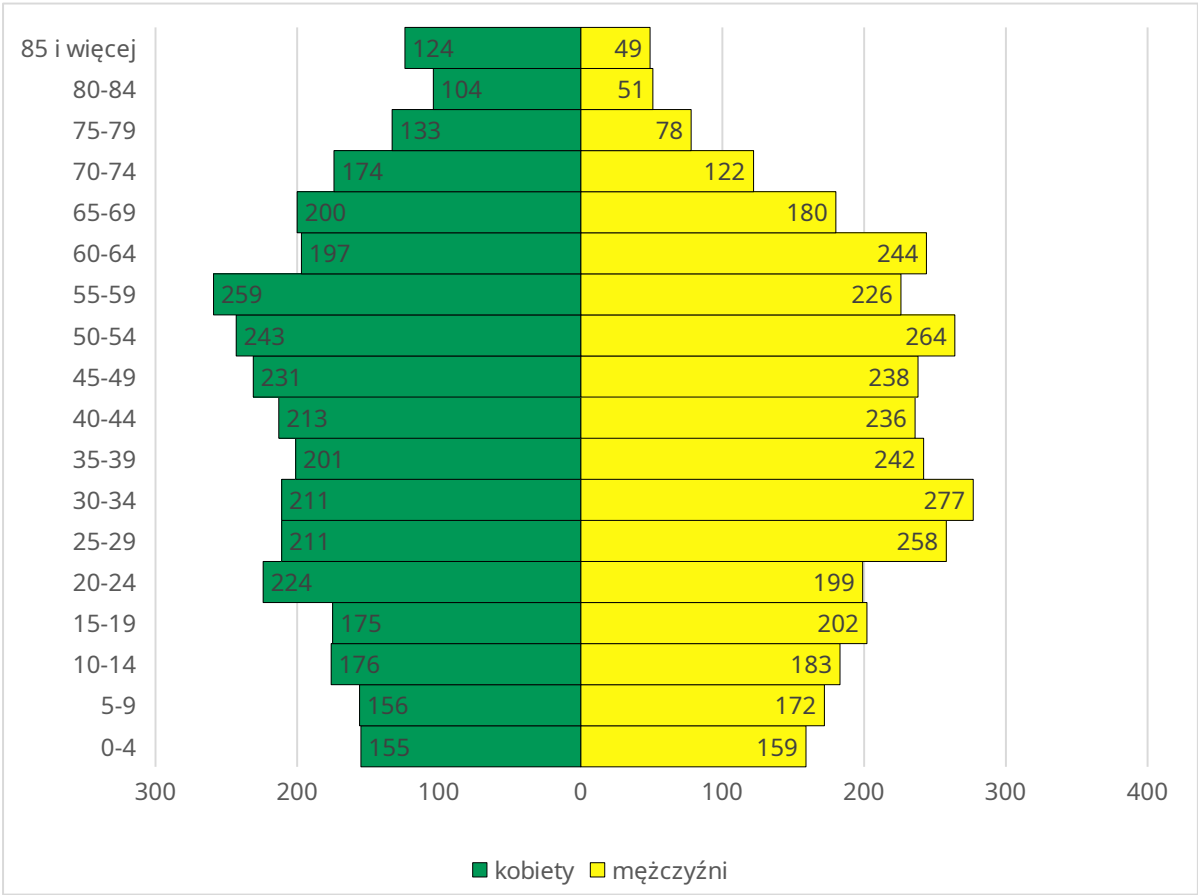
Tabela 1. Liczba mieszkańców w podziale na płeć w latach 2021-2023

Liczba ludności ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
6 860	6 821	6 767	3 429	3 402	3 380	3 431	3 419	3 387

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2023 roku najliczniejszą grupę mieszkańców gminy Staroźreby stanowiły osoby w wieku 50-54 lat (507 osób) oraz 30-34 lat (488 osób). Poniżej granicy 200 osób znalazły się 2 grupy wiekowe: 80-84 lata (155 osób) i 85 lat i więcej (173 osoby). W większości analizowanych przedziałów wiekowych dominowali liczbowo mężczyźni. Największa różnica liczbowa wystąpiła w grupie wiekowej 30-34 lata (o 66 osób) oraz w przedziale wiekowym 60-64 lat (47 osób). Kobiety przeważały liczbowo przede wszystkim w najstarszych przedziałach liczbowych, powyżej 70 lat. Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców gminy Staroźreby w podziale na płeć oraz grupę wieku w 2023 roku przedstawia poniższy Wykres 1.

Wykres 1. Liczba mieszkańców w podziale na grupy wiekowe w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Staroźrebach charakteryzuje się tendencją wzrostową. W latach 2021-2023 odnotowano wzrost o 8,61%. W 2023 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosiła 26,7. Saldo migracji w Staroźrebach przez cały analizowany okres charakteryzowało się wartościami ujemnymi. W 2022 roku osiągnęło najniższą wartość wynoszącą -4,8, w 2021 było to -3,1, a w ostatnim analizowanym roku wyniosło -3,5. Szczegółowe dane dotyczące współczynnika obciążenia demograficznego oraz salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców przedstawia Tabela 2.

Tabela 2. Inne wskaźniki demograficzne

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi ¹			Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ²		
2021	2022	2023	2021	2022	2023
24,4	26	26,7	-3,1	-4,8	-3,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najliczniejszą grupę mieszkańców gminy Staroźreby pod względem poziomu wykształcenia stanowią osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe lub branżowe (25,48%) oraz średnie i policealne (25,45%). Kolejno największą grupę stanowiły osoby o wykształceniu podstawowym (16,68%). Osób o wykształceniu wyższym jest w gminie Staroźreby 11,30%. Najmniej liczną grupę stanowią osoby o wykształceniu podstawowym nieukończonym (2,73%). Szczegółowe dane dotyczące poziomu wykształcenia mieszkańców gminy Staroźreby w 2021 roku przedstawia poniższa **Tabela 3**.

Tabela 3. Poziom wykształcenia w 2021 roku

Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	775	11,30%
Średnie i policealne	1 746	25,45%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	1 748	25,48%
Gimnazjalne	214	3,12%
Podstawowe	1 144	16,68%
Podstawowe nieukończone	187	2,73%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

W 2023 roku liczba osób bezrobotnych w gminie Staroźreby wynosiła 220, co stanowiło 3,25% wszystkich mieszkańców gminy. W porównaniu do roku 2021 odnotowano spadek o 31,36%. Zarówno w przypadku bezrobocia wśród mężczyzn jak i kobiet zaobserwowano spadek wartości, odpowiednio o 18,56% i 41,46 %. Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia w Staroźrebach w latach 2021-2023 przedstawia poniższa Tabela 4.

Tabela 4. Poziom bezrobocia w latach 2021-2023

Bezrobocie rejestrowane	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Ogółem	289	245	220	4,21%	3,59%	3,25%
Mężczyźni	115	92	97	3,35%	2,70%	2,87%
Kobiety	174	153	123	5,07%	4,47%	3,63%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Staroźreby było ubóstwo. Świadczenia z tego tytułu w 2023 roku otrzymało 175 osób, co stanowiło 2,59% ogólnej liczby mieszkańców. Z powodu bezrobocia wsparcia udzielono 98 osobom (45% ogólnej liczby mieszkańców). Kolejnymi motywami ubieganie się o przyznanie świadczeń pomocy społecznej były: potrzeba ochrony macierzyństwa (88), długotrwała lub ciężka choroba (69) oraz niepełnosprawność (53). W latach 2021- 2023 zaobserwowano spadek przyznawanej pomocy z powodu ubóstwa (-13,71%), bezrobocia (- 37,76%) i niepełnosprawności (-5,66%). Liczba osób korzystających ze świadczeń wzrosła w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa (o 12,50%) i

¹ Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na każde 100 osób w wieku produkcyjnym.
² Różnica pomiędzy liczbą zameldowań i wymeldowani przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

długotrwałej lub ciężkiej choroby (o 17,39%). Pozostałe informacje dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie Staroźreby w latach 2021- 2023 Tabela 5.

Tabela 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2021-2023

Powód	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Ubóstwo	199	211	175	2,90%	3,09%	2,59%
Sieroctwo	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Bezdomność	1	2	2	0,01%	0,03%	0,03%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	77	95	88	1,12%	1,39%	1,30%
- w tym wielodzietność	77	90	88	1,12%	1,32%	1,30%
Bezrobocie	135	105	98	1,97%	1,54%	1,45%
Niepełnosprawność	56	54	53	0,82%	0,79%	0,78%
Długotrwała lub ciężka choroba	57	69	69	0,83%	1,01%	1,02%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	25	52	36	0,36%	0,76%	0,53%
- w tym rodziny niepełne	0	18	12	0,00%	0,26%	0,18%
- w tym rodziny wielodzietne	17	22	16	0,25%	0,32%	0,24%
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Alkoholizm	8	22	14	0,12%	0,32%	0,21%
Narkomania	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	0	3	0,03%	0,00%	0,04%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Zdarzenie losowe	11	5	3	0,16%	0,07%	0,04%
Sytuacja kryzysowa	1	0	0	0,01%	0,00%	0,00%
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	1	0	0	0,01%	0,00%	0,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03 oraz BDL GUS

3.2.ZASOBY GMINY STAROŹREBY

3.2.1 ISTNIEJĄCE NA TERENIE GMINY STAROŹREBY ZASOBY, PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ USŁUGI SPOŁECZNE

W gminie Staroźreby zlokalizowany jest jeden podmiot świadczący usługi z zakresu pomocy społecznej. Jest to Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, położony przy ulicy Głowackiego 2 w Staroźrebach. Świadczy on usługi dla wszystkich analizowanych grup społecznych. Dane dotyczące liczby podmiotów obejmujących wsparciem wybrane grupy społeczne przedstawia poniższa Tabela 6.

Tabela 6. Podmioty obejmujące wsparciem wybrane grupy społeczne

Grupa objęta wsparciem	Liczba podmiotów		
	2021	2022	2023
Osoby starsze	1	1	1

Grupa objęta wsparciem	Liczba podmiotów		
	2021	2022	2023
Osoby z niepełnosprawnościami	1	1	1
Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	1	1	1
Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	1	1	1
Rodziny z dziećmi	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-06

W 2023 roku wspomniany Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał 9 etatowych pracowników, co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców dawało wartość 1,32 pracownika. Dane dotyczące Ośrodka Pomocy Społecznej w Starożrebach przedstawia **Tabela 7**.

Ponadto mieszkańcy gminy Starożreby korzystają również z usług oferowanych przez jednostki powiatowe:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku
- Domy Pomocy Społecznej (6) o łącznej liczbie miejsc równej 672. W 2023 roku przebywało w nich 8 mieszkańców gminy Starożreby, za które GOPS opłacał pobyt na łączną kwotę 434 472 zł, co w przeliczeniu na 1 osobę stanowi koszt 54 309 zł. W powiecie płockim zlokalizowane są następujące Domy Pomocy Społecznej:
 1. Dom Pomocy Społecznej "Nad Jarem" w Nowym Miszewie.
 2. Dom Pomocy Społecznej im. Błogosławionego Arcybiskupa Antoniego Juliana Nowowiejskiego w Brwilnie.
 3. Dom Pomocy Społecznej im. Jacka Kuronia w Wyszogrodzie.
 4. Dom Pomocy Społecznej w Goślicach.
 5. Dom Pomocy Społecznej w Koszelewie.
 6. Dom Pomocy Społecznej w Zakrzewie.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Wyszogrodzie – placówka posiada 30 miejsc.
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Wyszogrodzie.
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Płocku.

Tabela 7. Podstawowe informacje o Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej dla lat 2021-2023

Podstawowe informacje o podmiotach	2021	2022	2023
Lokalizacja (miasto/wieś	Wieś	Wieś	Wieś
Liczba osób korzystających	188	212	193
Liczba personelu	7	9	9
Liczba personelu w przeliczeniu na etaty	7,00	9,00	5,00
Liczba personelu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	1,02	1,32	1,32
Jednostka prowadząca	Gmina	Gmina	Gmina

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-06

Liczba osób otrzymujących świadczenia pomocy społecznej uległa zwiększeniu w latach 2021-2023 o 2,59%, z poziomu 188 do 193. Liczba rodzin w tym samym okresie zmalała o 4,96%, z poziomu 148 do 141. W 2022 roku zarówno liczba osób jak i rodzin otrzymujących wsparcie była największa (odpowiednio 212 i 160). Liczba rodzin , którym została przyznana pomoc w postaci pracy socjalnej spadła w analizowanym okresie o 9,93%, z poziomu 166 do 151. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2021-2023 przedstawia poniższa Tabela 8.

Tabela 8. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2021-2023

Świadczenia	Liczba osób			Liczba rodzin		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Świadczenia ogółem	188	212	193	148	160	141
w tym:						
Świadczenia pieniężne	114	119	108	111	107	105
Świadczenia niepieniężne	74	93	89	37	53	51
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	0	0	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	188	212	193	148	160	141
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	X	X	X	166	179	151

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

Łączna kwota świadczeń z pomocy społecznej przekazanych w ramach zadań własnych gminy Staroźreby w 2023 roku wyniosła 563 622 zł. W porównaniu do roku 2021 był to wzrost łącznej kwoty świadczeń o 23,40%. Biorąc pod uwagę poszczególne rodzaje świadczeń największą kwotą 2023 roku charakteryzowały się zasiłki stałe (271 512 zł), z których korzystały 44 osoby. Kolejnymi świadczeniami były usługi opiekuńcze na łączną kwotę 131 115 zł, którymi objęto 11 osób oraz posiłki, z których skorzystało 80 osób, a ich koszt wyniósł 103 655 zł. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2021-2023 w gminie Staroźreby przedstawia poniższa **Tabela 9**.

Tabela 9. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2021-2023 wraz z kwotą świadczeń

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin			Kwota świadczeń [zł]		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Ogółem	188	212	193	148	160	141	431 729	541 297	563 622
W tym:									
Zasiłki stałe	42	49	44	42	49	44	244 558	306 400	271 512
Zasiłki okresowe	28	17	14	27	17	14	22 723	21 258	19 365
Schronienie	2	1	1	2	1	1	8 467	9 502	15 020
Posiłek	66	82	80	35	42	40	34 737	68 293	103 655
Ubranie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze	11	10	11	11	10	11	73 884	73 294	131 115
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)	X	X	X	0	2	0	X	X	X
Interwencja kryzysowa	X	X	X	0	1	1	X	X	X
Praca socjalna	X	X	X	166	179	151	X	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

3.2.2. USŁUGI ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU

Wsparciem w postaci usług środowiskowych w gminie Staroźreby objęte są przede wszystkim osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny z dziećmi.

Dla osób starszych realizowane są usługi opiekuńcze, których łączny wymiar roczny wynosi około 5 000 godzin. Usługi te świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Staroźrebach przy zaangażowaniu siedmiu pracowników zatrudnionych na podstawie umów zlecenia.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą korzystać z usług asystencji osobistej, realizowanych również przez GOPS. Łączny roczny wymiar tej formy wsparcia to około 3800 godzin, a za realizację odpowiada 11 asystentów zatrudnionych na umowy zlecenia.

Z kolei rodziny z dziećmi wspierane są poprzez pracę asystenta rodziny – jedna osoba zatrudniona na pełny etat świadczy około 1600 godzin pracy rocznie. Szczegółowe informacje na temat usług świadczonych w środowisku przedstawia poniższa Tabela 10.

Tabela 10. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizacji usługi	Liczba personelu
Osoby starsze	Usługi opiekuńcze	Ok. 5000 h rocznie	GOPS w Starożrebach	7 – umowy zlecenia
Osoby z niepełnosprawnościami	Asystencja osobista osób niepełnosprawnych	Ok. 3800 h rocznie	GOPS w Starożrebach	11 – umowy zlecenia
Rodziny z dziećmi	Asystent rodziny	Ok. 1600 h rocznie	GOPS w Starożrebach	1 – cały etat
Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	-	-	-	-
Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych własnych gminy

3.3. DIAGNOZA POTRZEB WYBRANYCH GRUP DOCELOWYCH W PODZIALE NA OBSZARY WSPARCIA

W celu poznania problemów i potrzeb najbardziej wrażliwych grup społecznych gminy Staroźreby przeprowadzono warsztaty z przedstawicielami instytucji świadczących usługi z zakresu pomocy społecznej. Diagnoza objęła cztery obszary wsparcia grup społecznych:

1. Wsparcie osób starszych
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami
3. Wsparcie rodzin z dziećmi
4. Wsparcie osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Każda grupa społeczna wskazała na podobne obszary tematyczne wymagające interwencji i wsparcia, których rozwój może przyczynić się do poprawy jakości życia w gminie. Są to:

1. Włączenie społeczne
2. Zdrowie
3. Pomoc i usługi społeczne
4. Edukacja
5. Kultura i spędzanie wolnego czasu
6. Infrastruktura i transport

Poniżej przedstawiono wyniki pracy warsztatowej, które na dalszym etapie tworzenia planu deinstytucjonalizacji stanowić będą podstawę opracowywania działań zwiększających inkluzję funkcjonowania systemu pomocy społecznej.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB STARSZYCH

- Włączenie społeczne

Do głównych problemów osób starszych w tym zakresie należą: bariery komunikacyjne (w tym brak prawa jazdy i trudności w porozumiewaniu się), bariery architektoniczne, ograniczenia w kontaktach społecznych, wykluczenie oraz brak chęci do angażowania się w życie wspólnoty. Istotną potrzebą jest również dostęp do odpowiednich przestrzeni lokalowych służących integracji.

Jednocześnie osoby starsze dysponują dużą ilością wolnego czasu, posiadają bogate doświadczenie życiowe i często są otwarte na udział w działaniach społecznych. Atutem jest także funkcjonowanie miejsc aktywizacji, takich jak Koła Gospodyń Wiejskich, które przy wsparciu pracowników mogą pełnić ważną rolę w przeciwdziałaniu wykluczeniu.

- Zdrowie

Wśród głównych problemów zdrowotnych osób starszych zidentyfikowano brak lokalnych punktów rehabilitacyjnych, ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, niedobór miejsc w placówkach opieki zdrowotnej oraz utrudniony dostęp do diagnostyki. Dodatkowym ograniczeniem są trudności finansowe, które wpływają na możliwość korzystania z usług medycznych.

Jednakże w gminie funkcjonuje lokalny gabinet rehabilitacyjny oraz mobilne punkty diagnostyczne, które stanowią istotne wsparcie. Dodatkowym atutem jest działalność ośrodka zdrowia, obecność pracowników socjalnych oraz dostępność usług Asystenta Osobistego Osoby

z Niepełnosprawnością. Coraz większą rolę odgrywają również nowoczesne formy wsparcia – teleopieka, teleporady czy opaski monitorujące stan zdrowia seniorów.

- Pomoc i usługi społeczne

W obszarze pomocy społecznej osoby starsze napotykają na szereg trudności. Główne problemy to wysokie koszty usług opiekuńczych i instytucjonalnych (np. Domów Pomocy Społecznej), niewystarczająca liczba Zakładów Leczniczych (ZL), brak aktywnego wolontariatu oraz niska aktywność rodzin w opiece nad seniorami, co skutkuje ich osamotnieniem.

Jednocześnie dostrzegalny jest lokalny potencjał, który można rozwijać. Należą do niego sąsiedzkie usługi opiekuńcze, dostęp do usług Asystenta Osobistego Osoby z Niepełnosprawnością, praca socjalna.. Wsparciem są także świadczenia finansowe i udział w programie Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa.. Aktywacja i rozwój wolontariatu mogą również stanowić istotne uzupełnienie systemu opieki.

- Edukacja

W zakresie edukacji osób starszych dostrzega się ograniczoną aktywność tej grupy wynikającą z niechęci do uczestnictwa w działaniach edukacyjnych, braku motywacji do aktywizacji oraz problemów zdrowotnych i niepełnosprawności. Dodatkową barierą jest niedostateczna oferta edukacyjna skierowana do seniorów.

Mimo to istnieje potencjał, który można wykorzystać, m.in. działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku, realizacja programów profilaktycznych oraz projekty socjalne dedykowane osobom starszym. Rozwój i promocja tych inicjatyw mogą przyczynić się do zwiększenia udziału seniorów w edukacji i poprawy ich jakości życia.

- Kultura i spędzanie wolnego czasu

W obszarze kultury seniorzy często wykazują niskie zainteresowanie uczestnictwem w wydarzeniach kulturalnych, co wynika m.in. z ograniczeń zdrowotnych oraz braku lokalnych instytucji kultury.

Jednak na terenie gminy funkcjonują zasoby, które mogą sprzyjać aktywizacji osób starszych – m.in., biblioteka , zespoły ludowe, Koła Gospodyń Wiejskich oraz wydarzenia lokalne, takie jak festyny, pikniki czy spotkania okolicznościowe. Wykorzystanie tego potencjału może wspierać integrację i aktywne uczestnictwo seniorów w życiu społecznym.

- Infrastruktura i transport

Osoby starsze napotykają bariery komunikacyjne i architektoniczne, które ograniczają ich mobilność i dostęp do usług. Brak wsparcia sąsiedzkiego dodatkowo utrudnia codzienne funkcjonowanie.

Potencjałem są pomoc sąsiedzka oraz dostępne instytucje, takie jak ośrodki pomocy społecznej i zdrowia, które mogą wspierać seniorów w przewyżaniu tych trudności.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

- Włączenie społeczne

Osoby z niepełnosprawnościami często doświadczają izolacji, barier komunikacyjnych, nietolerancji oraz trudności finansowych. Wsparcie zapewniają placówki powiatu płockiego, takie jak DPS, GOPS, WTZ, ŚDŚ, Kluby Seniora, GOK i PCPR, a także stowarzyszenia, centra integracji społecznej, Zakłady Aktywności Zawodowej oraz organizacje pozarządowe. Istotną rolę pełni

wolontariat i urzędy pracy, które wspierają aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

- Zdrowie

Osoby z niepełnosprawnościami borykają się z utrudnionym dostępem do usług zdrowotnych, brakiem specjalistów, problemami finansowymi związanymi z leczeniem oraz ograniczonym dostępem do rehabilitacji i profilaktyki. Dodatkowo występują trudności w korzystaniu z usług domowej opieki pielęgnacyjnej oraz problem uzależnień.

W regionie dostępnych jest sześć Domów Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze, ośrodki zdrowia oraz poradnie rehabilitacyjne, które stanowią ważne wsparcie dla potrzebujących.

- Pomoc i usługi społeczne

Osoby z niepełnosprawnościami w gminie Staroźreby napotykały trudności w organizacji codziennego życia oraz z brakiem mieszkań chronionych dostosowanych do ich potrzeb. Dodatkowo rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami wymaga zwiększonego wsparcia i dostępności usług.

Na terenie gminy wsparcie zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej, lokalny wolontariat oraz Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, które pomagają w przezwyciężaniu codziennych barier i poprawiają jakość życia mieszkańców z niepełnosprawnościami. Nie bez znaczenia pozostaje udział Gminy Staroźreby w programie „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”.

- Edukacja

W gminie Staroźreby występują trudności z dostępem do szkół specjalnych oraz odpowiednich materiałów edukacyjnych, a także braki kadrowe i niedostateczna edukacja społeczności na temat potrzeb osób niepełnosprawnych.

Potencjał stanowi szkoła specjalna w Goślicach, Powiatowy Urząd Pracy oraz różnorodne projekty edukacyjne, które wspierają rozwój i integrację osób z niepełnosprawnościami.

- Kultura i spędzanie wolnego czasu

Osoby z niepełnosprawnościami w gminie Staroźreby często doświadczają wykluczenia oraz mają ograniczony dostęp do wydarzeń kulturalnych i atrakcji rekreacyjnych. Oferta spędzania wolnego czasu jest uboga i niewystarczająco dostosowana do ich potrzeb.

Potencjał stanowią Gminna Biblioteka, zaś na terenie powiatu Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Domy Pomocy Społecznej, które mogą wspierać integrację i aktywizację społeczno-kulturalną mieszkańców z niepełnosprawnościami.

- Infrastruktura i transport

Osoby z niepełnosprawnościami napotykały bariery architektoniczne w mieszkaniach, budynkach i przestrzeni publicznej oraz wysokie koszty utrzymania obiektów. Brak transportu publicznego poza zasięgiem MPK oraz rozproszenie miejscowości na terenie gminy utrudniają dostęp do niezbędnych instytucji.

Potencjał stanowią instytucje pomocy społecznej, gminne środki transportu dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz dostępne alternatywne środki transportu, które mogą poprawić mobilność i dostępność usług.

OBSZAR WSPARCIA RODZIN Z DZIEĆMI

- Włączenie społeczne

Często brakuje rodzinom z dziećmi motywacji lub chęci, by angażować się w proponowane inicjatywy, co wynika m.in. z niechęci do otwierania się przed innymi członkami społeczności. Dodatkowo, wiele rodzin zmagają się z brakiem czasu na udział w działaniach integracyjnych, co wynika z codziennych obowiązków i presji związanej z łączeniem pracy i życia rodzinnego. Te czynniki ograniczają możliwość budowania więzi społecznych oraz korzystania z potencjalnych korzyści płynących z aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnym.

- Zdrowie

Rodziny mieszkające w gminie Staroźreby zmagają się z ograniczonym dostępem do lekarzy specjalistów, często zbyt dużym dystansem do placówek, a niekiedy całkowitym ich brakiem. Brakuje także dostępu do niezbędnych terapii, a wysokie koszty usług zdrowotnych stanowią dodatkową barierę. Problemy potęguje niska świadomość zdrowotna oraz lęk przed diagnozą.

Wsparciem są dostępne placówki opieki zdrowotnej w Staroźrebach oraz Nowej Górze, organizowane kampanie i spotkania edukacyjne oraz mobilne punkty diagnostyczne, które zwiększają dostępność usług medycznych.

- Pomoc i usługi społeczne

W gminie Staroźreby występują bariery w korzystaniu z usług społecznych, wynikające z lęku oraz braku chęci mieszkańców. Dodatkowo, niska świadomość na temat dostępnych instytucji pomocowych ogranicza dostęp do wsparcia. Problemy pogłębia niedobór środków finansowych oraz brak wykwalifikowanej kadry. Współpraca między samorządem a organizacjami pozarządowymi bywa utrudniona, co wpływa na efektywność działań pomocowych. Finansowe ograniczenia samorządów stanowią kolejne wyzwanie w zapewnieniu adekwatnej pomocy społecznej.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

- Włączenie społeczne

Osoby z kryzysem zdrowia psychicznego w gminie Staroźreby często doświadczają wykluczenia społecznego oraz depresji, które znacznie utrudniają ich integrację ze społeczeństwem.

- Zdrowie, pomoc i usługi społeczne

W gminie Staroźreby w obszarze zdrowia, pomocy i usług społecznych występują trudności związane z ograniczonym dostępem do specjalistów oraz długim czasem oczekiwania na wizyty.

- Edukacja

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego muszą mierzyć się z trudnościami związanymi z niewystarczającą liczbą szkół specjalnych oraz ograniczoną dostępnością poradni psychologiczno-pedagogicznych. Dodatkowo, brakuje odpowiedniej oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi, co stanowi istotne wyzwanie w zapewnieniu kompleksowego wsparcia edukacyjnego dla tej grupy mieszkańców.

- Kultura i spędzanie wolnego czasu

W gminie Staroźreby wskazywane są problemy związane przede wszystkim z ograniczonymi środkami finansowymi oraz brakiem dostępu do kin i teatrów, co utrudnia korzystanie z oferty kulturalnej. Ponadto, brak jest dedykowanych propozycji skierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi.

3.4.1. POTRZEBY W ZAKRESIE ŚWIADCZONYCH USŁUG ORAZ USŁUGI DEFICYTOWE

Podczas warsztatów zidentyfikowano poważne braki w zakresie usług społecznych, które wymagają szybkich działań naprawczych. Mieszkańcy gminy Staroźreby podkreślają przede wszystkim niedostosowaną **infrastrukturę** – brak podjazdów, odpowiednio wyposażonych łazienek oraz placówek wsparcia dziennego, co znacznie utrudnia codzienne funkcjonowanie osobom **starszym** i z **niepełnosprawnościami**.

Dodatkowym problemem jest niedobór środków **finansowych** przeznaczanych na rozwój usług oraz brak wykwalifikowanych **specjalistów** w kluczowych obszarach wsparcia.

Te deficyty znacząco ograniczają dostęp do kompleksowej opieki i skutecznego wsparcia dla najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy Staroźreby.

3.4.2. POTRZEBY PODMIOTÓW I ORGANIZACJI, W TYM POTRZEBY KADROWE I PROFESJI SPOŁECZNYCH

Praca warsztatowa umożliwiła zdiagnozowanie problemów i potrzeb dotyczących podmiotów oraz organizacji działających na terenie gminy Staroźreby, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb kadrowych i zawodów społecznych. Na początku zidentyfikowano dostępne zasoby instytucjonalne oraz kadrowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Staroźrebach, a następnie przeanalizowano wyzwania i potrzeby zarówno samej instytucji, jak i jej pracowników.

POTRZEBY PODMIOTÓW I ORGANIZACJI

W gminie Staroźreby dostępność oraz jakość usług społecznych napotyka na liczne poważne bariery infrastrukturalne. Znaczna część budynków, w których świadczone jest wsparcie, nie spełnia standardów dostępności – brakuje podjazdów, odpowiednio przystosowanych łazienek, a przestrzeń wewnętrzna często nie zapewnia ani komfortu oczekiwania, ani prywatności dla korzystających. Ponadto brak jest placówek dziennego pobytu, co znacząco ogranicza rozwój opieki środowiskowej, szczególnie dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Stan techniczny obecnej infrastruktury ulega pogorszeniu, a niedostateczne środki finansowe nie pozwalają na jej potrzebną modernizację i rozbudowę.

Gmina boryka się także z niskim poziomem aktywności organizacji pozarządowych, które mogłyby uzupełniać działania sektora publicznego. Ich liczba i zaangażowanie pozostają ograniczone, a instytucje publiczne rzadko inicjują wspólne projekty z tymi organizacjami. Ponadto w gminie nie funkcjonuje osoba lub instytucja pełniąca rolę organizatora społeczności lokalnej, który mógłby wspierać mieszkańców w inicjowaniu oddolnych działań, wzmacniając więzi społeczne oraz lokalną samopomoc.

POTRZEBY KADROWE I PROFESJI SPOŁECZNYCH

Mieszkańcy gminy Staroźreby zwrócili uwagę na poważne trudności związane z **brakiem wystarczającej i wykwalifikowanej kadry** w sektorze usług społecznych, co przekłada się na **niską jakość i ograniczoną dostępność pomocy** dla mieszkańców. Brakuje przede wszystkim **pracowników socjalnych**, organizatora pomocy społecznej, organizatora usług społecznych,

organizatora społeczności lokalnej, **psychologów, pielęgniarek** oraz innych **specjalistów**, którzy są niezbędni do kompleksowego wsparcia osób potrzebujących. Ponadto, niewielu chętnych jest do podjęcia pracy w pomocy społecznej, przy czym wymagania ustawowe są wysokie, a liczba **rodzin zastępczych** jest niewystarczająca. Problemy te wynikają zarówno z niedoboru odpowiedniego **przygotowania zawodowego**, jak i z tego, że praca w tej branży nie jest **atrakcyjna** ani **prestżowa**, co utrudnia przyciągnięcie nowych osób.

Dodatkowo wskazano, że brakuje **systemowych rozwiązań** umożliwiających **rozwój zawodowy pracowników** oraz przeciwdziałających **wypaleniu zawodowemu**. Pracownicy są często **przeciążeni obowiązkami**, mają ograniczony dostęp do **szkoleń** i **superwizji**, co wpływa na spadek ich **motywacji** oraz obniża jakość świadczonych usług. Brak jasnych **ścieżek awansu** i mechanizmów **motywacyjnych** spójnych dla wszystkich pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej dodatkowo zniechęca do pracy w tym sektorze.

Kolejnym istotnym problemem jest utrudniony dostęp do **specjalistycznej edukacji i szkoleń**, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach, co blokuje rozwój kompetencji kadry. Brak **wolontariuszy**, którzy mogliby wspierać działania na rzecz społeczności lokalnej, także pogłębia deficyt personelu.

Niewystarczające finansowanie usług społecznych to kolejna przeszkoda – niski poziom **wynagrodzeń** oraz ograniczone środki na **szkolenia i funkcjonowanie instytucji** powodują, że trudno jest zatrzymać wykwalifikowanych pracowników i przyciągnąć nowych. Dodatkowo **negatywne nastawienie społeczne** wobec pomocy społecznej, postrzeganej jako **kosztowna** i mało **efektywna**, utrudnia podejmowanie działań mających na celu jej poprawę.

PRZYCZYNY BRAKU REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

Przyczyny ograniczonej realizacji usług społecznych w gminie Staroźreby mają charakter złożony i wynikają z nakładających się **trudności finansowych, kadrowych** oraz **organizacyjnych**. Najważniejszym problemem jest niedobór **środków finansowych**, który utrudnia zarówno codzienne funkcjonowanie instytucji pomocowych, jak i rozwój niezbędnej **infrastruktury**. Brak funduszy powoduje niemożność zatrudnienia **specjalistów**, modernizacji budynków gminnych, placówek oraz wdrażania nowych działań odpowiadających na rosnące potrzeby mieszkańców.

Kolejnym istotnym wyzwaniem jest deficyt **kadrowy** – gmina boryka się z niezaspokojonym za potrzebowaniem na pracowników. Rekrutacja nowych osób napotyka na przeszkody wynikające z niskiej atrakcyjności zawodów pomocowych, przeciążenia obowiązkami, **wypalenia zawodowego**. Dodatkowo, system **wynagrodzeń** nie zawiera mechanizmów motywacyjnych równych dla wszystkich pracowników zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej, co zniechęca potencjalnych kandydatów do pracy w tym sektorze.

Ważną barierą pozostają także niedostosowane **warunki lokalowe**. Placówki działające w gminie często mieszczą się w budynkach wymagających remontu i nieprzystosowanych do potrzeb osób **starszych** czy z **niepełnosprawnościami** – brakuje m.in. wind, podjazdów oraz odpowiednio wyposażonych toalet. Brakuje także odpowiedniej przestrzeni do prowadzenia działań **terapeutycznych, integracyjnych** czy **edukacyjnych**.

Na ograniczoną skuteczność wsparcia wpływa także niedostateczna **koordynacja między instytucjami**. W gminie brakuje jasnych mechanizmów współpracy, regularnej wymiany informacji oraz wspólnego planowania działań między samorządem, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz innymi podmiotami. W efekcie podejmowane działania często są doraźne, niespójne i nie w pełni odpowiadają na rzeczywiste potrzeby mieszkańców. Współpraca z organizacjami **pozarządowymi** jest ograniczona, a potencjał lokalnych inicjatyw obywatelskich pozostaje niewykorzystany. Brakuje również **organizatora społeczności lokalnej**, który mógłby aktywizować mieszkańców i wspierać oddolne inicjatywy.

Ponadto, nadal niewystarczająca jest **świadomość społeczna** dotycząca roli i znaczenia usług społecznych.. Brak wiedzy o **kompetencjach** poszczególnych instytucji oraz niedocenianie działań **profilaktycznych** i **integracyjnych** sprawiają, że realne potrzeby społeczności lokalnej pozostają często bez odpowiedzi. W rezultacie system wsparcia w gminie Staroźreby nie jest w stanie zapewnić odpowiedniego poziomu opieki i pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

4. PLAN ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

Diagnoza potrzeb mieszkańców gminy Staroźreby oraz analiza trudności, z jakimi borykają się lokalne instytucje, stały się punktem wyjścia do przygotowania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2025–2028. Głównym celem Planu jest:

Stworzenie dobrze skoordynowanego i kompleksowego systemu pomocy społecznej w gminie Staroźreby, który odpowiada na konkretne potrzeby mieszkańców, ze szczególnym naciskiem na wsparcie seniorów, osób z niepełnosprawnościami, osób zmagających się z problemami psychicznymi oraz rodzin wychowujących dzieci.

Realizacja celu głównego będzie możliwa dzięki wdrożeniu celów szczegółowych, opracowanych z myślą o konkretnych grupach odbiorców wsparcia. Poniższy schemat przedstawia ich zestawienie.

Osoby starsze

Zapewnienie seniorom z gminy Staroźreby wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez rozwój różnorodnych i dostępnych form usług społecznych świadczonych w ich miejscu zamieszkania oraz stwarzanie warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu

Osoby z niepełnosprawnościami

Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami w gminie Staroźreby korzystania ze zintegrowanego systemu wsparcia, który sprzyja ich aktywnemu udziałowi w życiu społecznym oraz możliwie samodzielnemu funkcjonowaniu w lokalnym środowisku.

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

Opracowanie wszechstronnego systemu pomocy dla mieszkańców gminy Staroźreby doświadczających kryzysów zdrowia psychicznego, który umożliwi dostęp do terapii, rehabilitacji oraz działań integracyjnych, wspierających ich powrót do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym oraz poprawę codziennego funkcjonowania.

Rodziny z dziećmi

Budowa spójnego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin w gminie Staroźreby, zapewniającego dostęp do usług edukacyjnych, wychowawczych i integracyjnych, który pomoże w rozwoju dzieci, wzmocni umiejętności rodziców oraz udzieli wsparcia w trudnych momentach życia.

W dalszej części przedstawiono zestaw działań przypisanych do poszczególnych celów szczegółowych, uporządkowanych według obszarów wsparcia. Dla każdego z działań określono planowany czas realizacji, instytucje odpowiedzialne za wdrożenie, przewidywane koszty oraz możliwe źródła finansowania.

4.1.OSOBY STARSZE

Cel szczegółowy	Działanie	Horyzont czasowy	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Zapewnienie seniorom z gminy Staroźreby wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez rozwój różnorodnych i dostępnych form usług społecznych świadczonych w ich miejscu zamieszkania oraz stwarzanie warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym	1.1. Rozwój usług opiekuńczych i sąsiedzkich.	2025 -2028	GOPS/CUS Urząd Gminy	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze unijne
	1.2. Uruchomienie usług asystenckich dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.			
	1.3. Zakup i udostępnienie seniorom urządzeń do teleopieki (np. opaski SOS, czujniki ruchu, monitoring zdrowia).			
	1.4. Utworzenie miejsca spotkań i aktywizacji seniorów w formie Domu Pobytu.			
	1.5. Integracja seniorów z lokalną społecznością poprzez udział w działaniach KGW.			
	1.6. Klub zdrowego stylu życia.			

4.2. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Cel szczegółowy	Działanie	Horyzont czasowy	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami w gminie Staroźreby korzystania ze zintegrowanego systemu wsparcia, który sprzyja ich aktywnemu udziałowi w życiu społecznym oraz możliwie samodzielnemu funkcjonowaniu w lokalnym środowisku.	1.1.	2025-2028	GOPS/CUS Urząd Gminy	Budżet Gminy Budżet państwa Fundusze Unijne
	1.2. Zapewnienie organizacji i dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych dla mieszkańców gminy Staroźreby, w tym pomoc w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych			
	1.3. Wsparcie mieszkańców w uzyskaniu dofinansowania z PCPR na likwidację barier architektonicznych			
	1.4. Pomoc mieszkańcom w ubieganiu się o dofinansowanie usług z PFRON			
	1.5. Asystencja osobista osób niepełnosprawnych.			
	1.6. Zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym stanowiącej „wytchnienie” dla ich opiekunów			
	1.7. Pomoc mieszkańcom we wnioskowaniu w sprawach niezdolności do pracy i niepełnosprawności			

4.3. OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Cel szczegółowy	Działanie	Horyzont czasowy	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Opracowanie wszechstronnego systemu pomocy dla mieszkańców gminy Staroźreby doświadczających kryzysów zdrowia psychicznego, który umożliwi dostęp do terapii, rehabilitacji oraz działań integracyjnych, wspierających ich powrót do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym oraz poprawę codziennego funkcjonowania.	1.1. Organizacja grup wsparcia dla osób po kryzysach psychicznych, prowadzone przez terapeutów lub przeszkolonych uczestników			
	1.2. Podjęcie współpracy z placówkami świadczącymi opiekę psychiatryczną, w tym organizacja mobilnych gabinetów lub dyżurów lekarzy w lokalnych ośrodkach zdrowia			
	1.3. Zapewnienie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi niezdolnych do samodzielnej egzystencji, realizowanych w miejscu zamieszkania			
	1.4. Dyżury psychologa dziecięcego			

4.4. DZIECKO I RODZINA

Cel szczegółowy	Działanie	Horyzont czasowy	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
1. Budowa spójnego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin w gminie Staroźreby, zapewniającego dostęp do usług edukacyjnych, wychowawczych i integracyjnych, który pomoże w rozwoju dzieci, wzmocni umiejętności rodziców oraz udzieli wsparcia w trudnych momentach życia.	1.1. Organizacja warsztatów dla rodzin oraz zajęć integracyjnych dla dzieci i rodziców, wraz ze spotkaniami z ekspertami (pedagog, dietetyk, logopeda)	2025-2028	GOPS/CUS Urząd Gminy	Budżet Gminy
	1.2. Organizacja świetlicy środowiskowej dla dzieci, oferującej wsparcie edukacyjne i rekreacyjne w środowisku lokalnym			Budżet państwa
	1.3. Utworzenie grupy wsparcia i samopomocy dla kobiet, w tym matek, umożliwiającej wymianę doświadczeń i wzajemną pomoc			Fundusze Unijne

Cel szczegółowy	Działanie	Horyzont czasowy	Podmiot/y odpowiedzialny/e	Źródło finansowania
	1.4. Utrzymanie miejsc opieki dla dzieci do lat 3 i przedszkolnych			
	1.5. Dyżury psychologa dziecięcego			
	1.6. Dyżury logopedy			
	1.7. Dyżury mediatora rodzinnego			
	1.8. Dyżury terapeuty ds. uzależnień			
	1.9. Grupa wsparcia dla kobiet planujących macierzyństwo oraz dla młodych mam			
	1.10. Asysta Douli podczas porodu			
	1.11. Zajęcia-utrzymanie sprawności fizycznej			
	1.12. Działanie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej			

5. ZESTAWIENIE POTENCJALNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Plan finansowania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych dla Gminy Staroźreby na lata 2025–2028 zakłada jak najpełniejsze wykorzystanie dostępnych źródeł finansowania, takich jak środki własne gminy, fundusze z budżetu województwa, środki krajowe, a także dotacje unijne i inne zewnętrzne źródła, aby zapewnić sprawne wdrożenie rozwiązań wspierających rozwój lokalnych usług społecznych.

Wysokość przyznanych środków będzie zależała od zakresu działań, harmonogramu ich realizacji oraz bieżącej kondycji finansowej gminy Staroźreby i jej możliwości inwestycyjnych. Istotne będą również założenia długoterminowej strategii finansowej i społecznej gminy.

Podstawą do planowania budżetu są środki gminne. Kształtowanie budżetu uzależnione jest od czynników makroekonomicznych, takich jak tempo wzrostu gospodarczego, poziom inflacji, zmiany na rynku pracy oraz regulacje dotyczące finansów publicznych i polityki społecznej.

W dalszej części przedstawiono przegląd potencjalnych źródeł finansowania wraz z przypisanymi do nich obszarami wsparcia. Analiza zaczyna się od funduszy unijnych, a następnie uwzględnia środki z budżetu państwa, budżetu wojewódzkiego oraz innych dostępnych funduszy i narzędzi wsparcia.

Tabela 11. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Zdrowie pracowników	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Zdrowie psychiczne w pracy	Wsparcie zdrowia psychicznego pracodawców i pracowników, w tym profilaktyka wypalenia zawodowego.
	Usługi społeczne i zdrowotne	Osoby starsze	Dzienne Domy Opieki Medycznej	Tworzenie i wsparcie funkcjonowania placówek oferujących dzienną opiekę medyczną.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Mieszkania treningowe i wspomagane	Zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania osób wymagających wsparcia.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Wsparcie dla opiekunów osób zależnych poprzez czasowe przejęcie opieki.
		Osoby starsze	Aktywizacja seniorów	Zwiększenie samodzielności, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i aktywizacja seniorów.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i, Rodziny z dziećmi	Usługi asystenckie	Pomoc osobom z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i	Usługi teleopiekuńcze	Zdalne monitorowanie stanu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych lub niesamodzielnych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i	Usługi transportowe	Transport dla osób potrzebujących wsparcia, np. do placówek zdrowotnych czy społecznych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami i	Transport door-to-door	Indywidualny transport dla osób o ograniczonej mobilności.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi opiekuńcze	Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie mieszkania	Adaptacja mieszkań do potrzeb osób starszych lub z niepełnosprawnościami.
	Usługi społeczne na rzecz rodzin	Rodziny z dziećmi	Mediacje rodzinne	Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez mediacje.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Konsultacje i porady psychologiczne	Wsparcie psychologiczne, psychoedukacja i działania profilaktyczne.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	Terapeutyczne i społeczne wsparcie osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.
		Rodziny z dziećmi	Poradnictwo prawne	Udzielanie porad prawnych w zakresie funkcjonowania rodziny.
		Rodziny z dziećmi	Terapia rodzinna	Terapia dla rodzin przeżywających trudności we współżyciu społecznym lub emocjonalnym.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Psychoterapia indywidualna	Pomoc psychoterapeutyczna dla osób indywidualnych.
		Rodziny z dziećmi	Grupy wsparcia i warsztaty wychowawcze	Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i wymiana doświadczeń.
		Rodziny z dziećmi	Praca socjalna	Świadczenia pracy socjalnej na rzecz rodzin wymagających wsparcia.
	Rewitalizacja miast	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Likwidacja przeszkód utrudniających poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami.
		Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie obiektów	Przystosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprawa dostępności przestrzeni publicznej.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	-	Wszyscy mieszkańcy	Paczki żywnościowe/posiłki oraz działania towarzyszące, - warsztaty i doradztwo.	Zapewnienie osobom najbardziej potrzebującym podstawowej pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków oraz umożliwienie im udziału w bezpłatnych warsztatach na rzecz włączenia społecznego
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego	Program Aktywny Maluch 2022-2029	Rodziny z dziećmi	Usługi opieki nad dziećmi	Tworzenie i funkcjonowanie nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie) poprzez dofinansowanie inwestycji infrastrukturalnych oraz kosztów bieżących.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa (80% lub 50% w zależności od modułu)	Program senior+	Osoby starsze	Dzienne Domy „Senior +” i Kluby „Senior +”	Moduł 1 – jednorazowe wsparcie finansowe na utworzenie i/lub wyposażenie ośrodka wsparcia Moduł 2– zapewnienie funkcjonowania już istniejących ośrodków wsparcia, utworzonych w ramach modułu 1.
	Budżet państwa - Fundusz Solidarnościowy	„Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Opieka wytchnieniowa” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Centra opiekuńczo-mieszkalne”	Osoby z niepełnosprawnościami	Centra opiekuńczo-mieszkalne	Stworzenie miejsc, gdzie osoby niepełnosprawne mogą zamieszkiwać na zasadach pobytu dziennego lub całodobowego, zapewniając im niezależność i samodzielność. Program adresowany jest do gmin i powiatów, które zorganizują usługi zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego w Centrach.
	Budżet państwa (<80%) i budżet gminy (>20%)	Korpus Wsparcia Seniorów	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze dla seniorów	1. Pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (np. pomoc w robieniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, sprzątanu), 2. Podstawowa opieka higieniczno-pielęgnacyjna (pomoc w myciu, ubieraniu, poruszaniu się), 3. Zapewnienie kontaktów z otoczeniem (pomoc w uczestniczeniu w wydarzeniach społecznych, zapewnienie towarzystwa), 4. Dofinansowanie zakupu i użytkowania opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń, 5. Wsparcie w utrzymaniu samodzielności w miejscu zamieszkania

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
	Budżet państwa (<60%) i budżet gminy (>40%)	„Opieka 75+”	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi, a także tych które pozostają w rodzinie.
	Budżet państwa (100%)	„Za życiem”	Rodziny z dziećmi	Wsparcie rodzin z dziećmi	Kompleksowe wsparcie dla rodzin z dziećmi z ciężkimi niepełnosprawnościami lub nieuleczalnymi chorobami, a także dla kobiet w ciąży i ich rodzin. Wsparcie obejmuje m.in.: jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł, asystenci rodzin, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny, usługi wspierające i rehabilitacyjne.
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - finansowany z budżetu państwa, pracodawców i innych źródeł	„Dostępna przestrzeń publiczna”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej, informacji i komunikacji, a także technologii, urządzeń oraz usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, na zasadzie równości z innymi osobami.
		„Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnościami	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Wzrost niezależności osób z niepełnosprawnościami oraz ułatwienie im aktywności społecznej lub zawodowej poprzez zapewnienie dostępu do korzystania z samochodu osobowego.
		„Dostępność ponad barierami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Rozwój i zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury.
		„Centra informacyjno-	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi wspierające	Uruchomienie centrów oferujących kompleksowe wsparcie informacyjne, doradcze i eksperckie dla osób z

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		doradcze dla osób z niepełnosprawnościami	osobami	osoby z niepełnosprawnościami	niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia, w tym w zakresie doboru technologii asystujących.
		„Zajęcia klubowe w WTZ”	Osoby z niepełnosprawnościami	Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Rehabilitacja społeczna i zawodowa w formie warsztatów terapii zajęciowej.
		„Wsparcie Inicjatyw”	Osoby z niepełnosprawnościami	Integracja i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Promowanie działań na rzecz aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (moduł 1 i 2) oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej (moduł 3)	Budżet państwa (80%) i budżet gminy (20%)	Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	Rodziny z dziećmi	Opieka żywnościowa	Moduł 1 i 2 - zapewnia pomoc dzieciom, uczniom i młodzieży oraz obejmuje pomocą osoby dorosłe, zwłaszcza osoby starsze, chore, niepełnosprawne i samotne w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Moduł 3 - wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.
Samorząd Województwa Mazowieckiego	Budżet Województwa Mazowieckiego (max. 80%)	„Wsparcie osób z niepełnosprawnościami na Mazowszu”	Osoby z niepełnosprawnościami	Dostęp do kultury dla osób z niepełnosprawnościami	Ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do instytucji kultury, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Mazowieckiego, poprzez możliwość skorzystania z ich oferty za preferencyjną cenę biletu, tj. 1 zł brutto za osobę z niepełnosprawnościami i 1 zł brutto za towarzyszącego jej opiekuna

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		„Mazowsze dla Seniorów 2025”	Osoby starsze	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych	Aktywizacja osób starszych, zapobieganie ich wykluczeniu i utracie samodzielności oraz polepszenie jakości życia mieszkańców regionu w wieku senioralnym. Działanie polega na udzieleniu gminom, miastom na prawach powiatu z terenu województwa mazowieckiego oraz dzielnicom m.st. Warszawy, pomocy finansowej przeznaczonej na realizację własnych zadań bieżących gmin, miast na prawach powiatu oraz dzielnic m.st. Warszawy, będących inicjatywą rad seniorów
		„Mazowsze dla Zdrowia Psychicznego 2025”	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Promocja i ochrona zdrowia psychicznego	Wspieranie zadań związanych z promocją zdrowia psychicznego i profilaktyką zaburzeń wśród mieszkańców Mazowsza
		„Mazowsze dla młodzieży”	Rodziny z dziećmi	Aktywizacja młodzieży	Tworzenie i rozwój Młodzieżowych Rad poprzez dofinansowanie działań edukacyjnych, promocyjnych oraz organizacyjnych. Dotacje obejmują m.in. szkolenia dla młodzieżowych radnych i ich opiekunów, kampanie informacyjne oraz realizację inicjatyw młodzieżowych.
		„Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych”	Wszyscy mieszkańcy	Integracja i aktywizacja mieszkańców	Zadania aktywizujące, integrujące i rozwijające lokalne społeczności poprzez zapewnienie podstawowej infrastruktury (takiej jak np. świetlice wiejskie, gminne/osiedlowe ośrodki kultury, domy kultury, domy pomocy społecznej, itp.) pełniące rolę tzw. „centrum integracyjno-kulturalne”
		„Mazowsze dla zdrowia 2025”	Wszyscy mieszkańcy	Promocja i ochrona zdrowia ogółem	Pomoc finansowa ze środków budżetu Województwa przeznaczona jest na zadania własne powiatów oraz miast na prawach powiatu o charakterze bieżącym z zakresu promocji i ochrony zdrowia, niebędące inwestycją, wyłączeniem działań związanych z profilaktyką zaburzeń i

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
					promocją zdrowia psychicznego.
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa	Bon senioralny	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze	Program wsparcia finansowego dla osób powyżej 75. roku życia, które wymagają regularnej opieki i mają bliskich aktywnych zawodowo.

Źródło: opracowanie własne

6. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

Poniżej przedstawiono system monitorowania realizacji, oceny skuteczności oraz pomiaru osiągania wskaźników Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Staroźreby na lata 2025–2028. Szczególny nacisk położono na precyzyjne określenie metod ewaluacji podejmowanych działań, co umożliwi obiektywną i kompleksową ocenę ich wpływu na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wsparcie rozwoju społecznego na terenie gminy. Ewaluacja będzie obejmować zarówno analizę stopnia realizacji zaplanowanych zadań, jak i ocenę osiągnięcia założonych wskaźników rezultatu i oddziaływania.

Monitoring wskaźników przypisanych do poszczególnych obszarów wsparcia będzie prowadzony systematycznie, z wykorzystaniem danych ilościowych i jakościowych. Takie podejście pozwoli na bieżąco identyfikować zmieniające się potrzeby mieszkańców, elastycznie dostosowywać działania oraz zapewnić wysoką skuteczność wdrażanych rozwiązań w zakresie usług społecznych na terenie gminy Staroźreby.

6.1. WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Wskaźniki monitorujące realizację Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Staroźreby na lata 2025–2028 zostały przypisane do odpowiednich celów szczegółowych. Ich zastosowanie pozwoli na ocenę stopnia realizacji głównego celu Planu. Zestaw wskaźników został uporządkowany według obszarów interwencji, których dotyczą. Należy jednak podkreślić, że ze względu na przekrojowy charakter niektóre wskaźniki mogą odnosić się do więcej niż jednego obszaru wsparcia, mimo formalnego przypisania do konkretnego celu szczegółowego. Szczegółowy wykaz wskaźników służących monitorowaniu realizacji poszczególnych celów szczegółowych przedstawi **Tabela 13**.

Tabela 13. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia

OSOBY STARSZE		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Zapewnienie seniorom z gminy Staroźreby wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez rozwój różnorodnych i dostępnych form usług społecznych świadczonych w ich miejscu zamieszkania oraz stwarzanie warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym	Liczba osób starszych objętych działalnością Dziennego Domu Pobytu
		Liczba osób starszych korzystających z usług opiekuńczych/sąsiedzkich
		Liczba osób starszych korzystających z AOON
		Liczba osób starszych korzystających z Teleopieki
		Liczba osób starszych korzystających z usług Klubu zdrowego stylu życia
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami w gminie Staroźreby korzystania ze zintegrowanego systemu wsparcia, który sprzyja ich aktywnemu udziałowi w życiu społecznym oraz możliwie samodzielnemu funkcjonowaniu w lokalnym środowisku.	Liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z turnusu rehabilitacyjnego
		Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono pomocy w ubieganiu się o dofinansowanie usług z PFRON
		Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia w uzyskaniu dofinansowania na likwidację barier

		architektonicznych z PCPR
		Liczba osób niepełnosprawnych objętych programem AOON
		Liczba osób niepełnosprawnych, którym zapewniono usługę opieki, mającą na celu „wytchnienie” dla ich opiekunów
OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Opracowanie wszechstronnego systemu pomocy dla mieszkańców gminy Staroźreby doświadczających kryzysów zdrowia psychicznego, który umożliwi dostęp do terapii, rehabilitacji oraz działań integracyjnych, wspierających ich powrót do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym oraz poprawę codziennego funkcjonowania.	Liczba osób korzystających z grup wsparcia dla osób po kryzysach psychicznych
		Liczba osób korzystających z dyżurów lekarzy, psychologów
		Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
RODZINA Z DZIEĆMI		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Budowa spójnego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin w gminie Staroźreby, zapewniającego dostęp do usług edukacyjnych, wychowawczych i integracyjnych, który pomoże w rozwoju dzieci, wzmocni umiejętności rodziców oraz udzieli wsparcia w trudnych momentach życia, a także przygotuje młode osoby do życia w rodzinie.	Liczba rodzin biorących udział w warsztatach dla rodzin
		Liczba dzieci biorących udział w zajęciach świetlicy środowiskowej
		Liczba kobiet biorących udział w grupie wsparcia
		Liczba osób biorących udział z zajęciach utrzymujących sprawność fizyczną
		Liczba osób , które uzyskały wsparcie w sytuacji przemocy domowej oraz w kontekście przeciwdziałania przemocy domowej
		Liczba dzieci korzystających z miejsc opieki dla dzieci do lat 3 i przedszkolnych

Źródło: opracowanie własne

6.2. OPIS SYSTEMU MONITOROWANIA REALIZACJI PLANU I OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW

Celem systemu monitorowania realizacji Planu oraz osiągania wskaźników jest zapewnienie skutecznej kontroli nad wdrażaniem zaplanowanych działań oraz ocena realizacji przyjętych celów. Monitoring ten stanowi podstawę sukcesu całego przedsięwzięcia. Regularne przeglądy pozwolą nie tylko na bieżące porównanie działań z założeniami Planu, lecz także na szybką reakcję w przypadku pojawienia się trudności oraz wprowadzenie niezbędnych korekt. System ten wspiera przejrzystość działań oraz wzmacnia odpowiedzialność za realizację, przyczyniając się do sprawnego zarządzania usługami społecznymi w gminie Staroźreby.

Proces monitorowania realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Staroźreby na lata 2025–2028 oraz poziomu osiąganych wskaźników będzie prowadzony we współpracy z lokalnymi podmiotami zaangażowanymi w przygotowanie i realizację dokumentu. Wśród kluczowych partnerów znajdują się:

- przedstawiciele władz samorządowych gminy Staroźreby,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- jednostki organizacyjne gminy,
- organizacje pozarządowe,
- inni partnerzy społeczni i instytucjonalni.

Wójt gminy powoła zespół monitorujący, odpowiedzialny za opracowywanie sprawozdań z realizacji celów i działań Planu. W skład zespołu wejdą przede wszystkim przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Koordynację monitoringu będzie pełnić wyznaczona osoba, która będzie zbierać dane od realizatorów poszczególnych zadań. Dane te, dotyczące wskaźników przypisanych do celów szczegółowych, zostaną następnie poddane analizie przez zespół.

Wnioski z przeprowadzonych analiz będą podstawą do przygotowania corocznych raportów podsumowujących postępy we wdrażaniu Planu. Kluczową rolę w tym procesie odegrają wskaźniki, umożliwiające obiektywną ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz stopnia osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

6.3. OCENA SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI PLANU (EWALUACJA)

Ostatnim etapem wdrażania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Staroźreby na lata 2025–2028 będzie przeprowadzenie ewaluacji podjętych działań. Głównym celem ewaluacji będzie ocena efektów oraz zasadności realizowanych interwencji społecznych. Pozwoli ona określić stopień realizacji celów Planu oraz ocenić skuteczność i efektywność podejmowanych działań.

Proces ewaluacji zostanie przeprowadzony w trzech etapach:

1. **Ewaluacja ex-ante (wstępna)** – realizowana przed formalnym przyjęciem Planu. Jej celem będzie ocena, czy proponowane cele i działania odpowiadają rzeczywistym potrzebom mieszkańców gminy Staroźreby. Umożliwi to weryfikację zasadności planowanych interwencji oraz ich zgodności z lokalnymi priorytetami społecznymi i rozwojowymi.
2. **Ewaluacja on-going (bieżąca)** – prowadzona w trakcie realizacji Planu, jako integralna część systemu monitorowania. Ma na celu regularną ocenę postępów w realizacji celów operacyjnych oraz identyfikację ewentualnych barier i wyzwań. Pozwoli to na bieżące dostosowywanie działań do zmieniającej się sytuacji społecznej i organizacyjnej. Ewaluacja ta będzie realizowana we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Staroźrebach oraz innymi jednostkami odpowiedzialnymi za wdrażanie Planu.
3. **Ewaluacja ex-post (końcowa)** – przeprowadzona po zakończeniu okresu obowiązywania Planu. Obejmuje analizę osiągniętych rezultatów, trwałości wdrożonych rozwiązań oraz efektywności wykorzystania zasobów – finansowych, kadrowych i organizacyjnych. Umożliwi ocenę rzeczywistego wpływu podejmowanych działań na jakość życia mieszkańców gminy Staroźreby.

Rekomenduje się, aby ewaluacja postępów w realizacji Planu była przeprowadzana co najmniej raz w roku. Dla zapewnienia jej rzetelności i obiektywności wskazane jest powierzenie tego

zadania niezależnemu podmiotowi zewnętrznemu, posiadającemu odpowiednie doświadczenie i kompetencje w prowadzeniu ewaluacji w obszarze polityki społecznej.

7. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

7.1. TABELE

Tabela 1. Liczba mieszkańców w podziale na płeć w latach 2021-2023..... 10

Tabela 2. Inne wskaźniki demograficzne..... 11

Tabela 3. Poziom wykształcenia w 2021 roku..... 12

Tabela 4. Poziom bezrobocia w latach 2021-2023..... 12

Tabela 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2021-2023..... 12

Tabela 6. Podmioty obejmujące wsparciem wybrane grupy społeczne..... 13

Tabela 7. Podstawowe informacje o Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej dla lat 2021-2023..14

Tabela 8. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2021-2023..... 14

Tabela 9. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2021-2023 wraz z kwotą świadczeń..... 15

Tabela 10. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki..... 17

Tabela 11. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych.....30

Tabela 12. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych 31

Tabela 13. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia.....36

7.2. WYKRESY

Wykres 1. Liczba mieszkańców w podziale na grupy wiekowe w 2023 roku..... 11

7.3.MAPY

Mapa 1. Przebieg granic i położenie na tle województwa mazowieckiego gminy Staroźreby.....10